

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA
PRVI ODJEL

PREDMET BAJIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 41108/10)

PRESUDA

STRASBOURG

13. studenog 2012. godine

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Bajić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću koje čine:

- g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,
 - gđa Nina Vajić,
 - gđa Elisabeth Steiner,
 - gđa Mirjana Lazarova Trajkovska,
 - gđa Julia Laffranque,
 - g. Linos-Alexandre Sicilianos,
 - g. Erik Møse, *suci*,
 - i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,
- nakon vijećanja zatvorenog za javnost 23. listopada 2012. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 41108/10) protiv Republike Hrvatske, što ga je temeljem članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) 2. srpnja 2010. godine nizozemski državljani, g. Pero Bajić („podnositelj“) podnio Sudu.

2. Podnositelja zastupa gđa R. Plešnar, odvjetnica iz Zagreba. Hrvatsku vladu („Vlada“) zastupa njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 8. lipnja 2011. godine o zahtjevu je obaviještena Vlada. Odlučeno je i da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29. stavak 1.).

4. Dana 15. lipnja 2011. godine Vlada Nizozemske obaviještena je o predmetu i pozvana da ako želi, iskoristi svoje pravo na miješanje. Dana 15. srpnja 2011. godine Vlada Nizozemske obavijestila je Sud kako ne želi iskoristiti svoje pravo na miješanje u ovom predmetu.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositelj je rođen 1950. godine i živi u Garevcu.

A. Pozadina predmeta

6. F.Č., sestra podnositelja zahtjeva, primljena je u Klinički bolnički centar Zagreb - Rebro 23. kolovoza 1994. godine kao hitan slučaj. Njezino

je stanje zahtijevalo operaciju abdominalnog tumora. Njezino liječenje preuzeo je liječnik V.B.

7. Dr. V.B. bio je profesor kirurgije na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U vrijeme ovih događaja radio je kao kirurg u Kliničkom bolničkom centru Rebro, gdje je bio zaposlen više od trideset godina, a u relevantno vrijeme natjecao se za rukovodeće radno mjesto u toj bolnici.

8. Dana 26. kolovoza 1994. godine podnositelj je platio dr. V.B. 5.000 njemačkih maraka (DEM) da bi obavio operaciju. Dr. V.B. operirao je podnositeljevu sestru 30. kolovoza 1994. godine.

9. Dan nakon operacije podnositeljeva sestra prebačena je iz jedinice intenzivne njege u redovnu medicinsku jedinicu. Rano ujutro 1. rujna 1994. godine ona je umrla. Dr. V.B. utvrdio je masivnu plućnu emboliju kao uzrok smrti.

B. Disciplinski postupak protiv V.B.-a

10. Dana 17. svibnja 1995. godine podnositelj se predstavkom obratio Ministarstvu zdravstva Republike Hrvatske zbog okolnosti liječenja svoje sestre u Kliničkom bolničkom centru Rebro.

11. Ministarstvo zdravstva prosljedilo je podnositeljevu predstavku ravnatelju Kliničkog bolničkog centra Rebro 8. lipnja 1995. godine, naloživši istragu.

12. Dana 28. lipnja 1995. godine pokrenut je disciplinski postupak protiv liječnika pred Disciplinskom komisijom Kliničkog bolničkog centra Rebro. Optužen je za počinjenje stegovnog djela primanja mita za obavljanje operacije.

13. Dana 19. srpnja 1995. godine utvrđeno je da je dr. V.B. počinio stegovno djelo za koje je optužen te je dobio otkaz na radnom mjestu u Kliničkom bolničkom centru Rebro. Glede navoda o nesavjesnom liječenju Disciplinska komisija je zabilježila:

“Iz medicinske dokumentacije F. Č. vidljivo je da je navedena dokumentacija nepotpuna, nema nikakvih podataka u povijesti bolesti, (osobna anamneza, sadašnja bolest, opći status, lokalni status, preoperativni tijek, indikacija, operacija, postoperativni tijek, histološki nalaz i uzrok smrti), nema otpusnog pisma, nema evidencije o izvršenoj reanimaciji bolesnice u intenzivnoj njezi. Vijeće utvrđuje da je prof. V.B. ovakvim vođenjem medicinske dokumentacije nesavjesno izvršavao radne obaveze, ne upuštajući se u ocjenu njegovog medicinskog rada kod bolesnice F. Č.”

14. Dr. V.B. je izjavio žalbu protiv te odluke Upravnom vijeću Kliničkog bolničkog centra Rebro. Dana 22. kolovoza 1995. godine Upravno vijeće preinačilo je prvostupanjsku odluku i izreklo mu disciplinsku mjeru uvjetnog prestanka radnog odnosa s rokom kušnje od godine dana.

C. Kazneni postupak protiv V.B.

15. Dana 20. listopada 1994. godine podnositelj i još dva rođaka preminule podnijeli su kaznenu prijavu protiv dr. V.B. Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu zbog kaznenih djela primanja mita i nesavjesnog liječenja. Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu podnijelo je zahtjev za saslušanje dr. V.B. i mogućih svjedoka, te provođenje medicinskog vještačenja istražnom sucu Županijskog suda u Zagrebu. Medicinsko vještačenje povjereno je liječnicima J.Š. i B.C. Oba liječnika bila su zaposlena na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

16. Svoj nalaz i mišljenje dostavili su 24. listopada 1997. godine. Utvrdili su da nije bilo propusta u liječenju podnositeljeve sestre koji su mogli dovesti do njene smrti.

17. Na temelju njihovog nalaza i mišljenja Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu odbacilo je 19. veljače 1998. godine kaznenu prijavu za navodno nesavjesno liječenje. Podnositelj i ostali rođaci pokojnice dobili su uputu o mogućnosti preuzimanja kaznenog progona dr. V.B. podnošenjem optužnog prijedloga Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu u svojstvu privatnih tužitelja.

18. Dana 9. ožujka 1998. godine podnositelj i još dva rođaka pokojnice podnijeli su optužni prijedlog Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu protiv dr. V.B. Optužili su ga za nesavjesno liječenje. Oспорili su nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke J.Š. i B.C. i zahtijevali da se odredi provođenje novog medicinskog vještačenja. Mjerodavni dio njihovog podneska glasi kako slijedi:

“Da se tijekom dokaznog postupka provede dokaz sudsko-medicinskim vještačenjem koje će se povjeriti neovisnoj ovlaštenoj instituciji koja nije u sastavu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.”

19. Dana 17. ožujka 1998. godine Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu optužilo je dr. V.B. pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu za kazneno djelo primanja mita, no taj je postupak obustavljen 31. kolovoza 2000. godine zbog zastare kaznenog progona.

20. Na ročištu 21. studenog 2000. godine dr. V.B. izjavio je da se ne osjeća krivim za kazneno djelo nesavjesnog liječenja. Podnositelj je zahtijevao saslušanje brojnih osoba kao svjedoka optužbe, te ponovio zahtjev za određivanje novog liječničkog vještačenja koje bi obavili vještaci koji nemaju nikakve veze s Medicinskom fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Podnositelj je svoj zahtjev potkrijepio tvrdnjom da je dr. V.B., uz to što je radio kao liječnik u Kliničkom bolničkom centru Rebro, bio i profesor na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Podnositelj je istaknuo da je J.Š., jedan od vještaka kojemu je tijekom istrage bila povjerena izrada nalaza i mišljenja od 24. listopada 1997. godine bio profesor na istom Sveučilištu.

21. Podnositelj je na ročištu održanom 23. veljače 2001. godine ponovno zahtijevao provođenje novog medicinskog vještačenja koje bi obavila ustanova izvan Zagreba, te je ponovio svoje prethodne tvrdnje o nespojivom profesionalnom odnosu između vještaka i okrivljenika. Istoga je dana, uzimajući u obzir iznesene tvrdnje, Općinski kazneni sud odlučio naložiti provođenje novog liječničkog vještačenja Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Sud se pozvao na članak 250. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku.

22. Dana 31. svibnja 2001. godine M.U., liječnik s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, dostavio je nalaz i mišljenje Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu. Utvrdio je da nije bilo nikakvih naznaka propusta u tijeku liječenja podnositeljeve sestre.

23. Dana 5. srpnja 2001. godine podnositeljev odvjetnik dostavio je Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu pisani prigovor na nalaz i mišljenje M.U.

24. Na ročištu održanom 6. srpnja 2001. godine M.U. je dao usmeni iskaz. Obrazložio je sadržaj svog nalaza i mišljenja te uz to izjavio kako nije stalni sudski vještak medicinske struke, nego medicinski vještak imenovan *ad hoc*. Potvrdio je i da nije zaposlen u istoj ustanovi kao dr. V.B. te da s njim nije imao nikakve veze.

25. Dana 13. studenog 2001. godine podnositelj je dostavio medicinski nalaz i mišljenje koje je privatno naručio od D.M.-a, liječnika specijalista za urologiju i kirurgiju iz Wiesbadena u Njemačkoj. D.M. je u svom nalazu i mišljenju isključio masivnu plućnu emboliju kao uzrok smrti i utvrdio da je podnositeljeva sestra umrla od plućnog edema koji je uzrokovao akutno otkazivanje srca. D.M. je također zabilježio da bi za isključenje bilo kakvih propusta u postoperativnom tijeku liječenja bilo potrebno izvršiti uvid u ostalu dokumentaciju i izvršiti daljnja ispitivanja.

26. Na završnom ročištu održanom 9. lipnja 2003. godine podnositelj je zahtijevao da se pozove D.M. kao svjedok optužbe. Nadalje je zahtijevao da se od neke ustanove izvan Hrvatske zatraži provođenje još jednog medicinskog vještačenja. Istoga dana Općinski kazneni sud u Zagrebu objavio je presudu u tom predmetu, kojom je dr. V.B. oslobođen optužbe za nesavjesno liječenje. Općinski kazneni sud u Zagrebu pozvao se u svojim nalazima na tvrdnje M.U., uključujući njegov nalaz i mišljenje u kojemu je zaključeno da nije bilo nedostataka u liječenju podnositeljeva sestre. Sud je nadalje presudio da su taj nalaz i mišljenje bili potkrijepljeni iskazima ostalih svjedoka i mjerodavnim ispravama. U odnosu na podnositeljev zahtjev za provođenje još jednog liječničkog vještačenja, sud je zabilježio:

“Treba još istaknuti da je sud liječničko vještačenje odlučno za utvrđivanje činjeničnog stanja povjerio liječniku kirurgu i to osobi koja inače nije vještak, a zbog toga ne samo što je optuženi sam u svojoj obrani rekao da je priznati liječnik, već i da je dugogodišnji sudsko medicinski vještak, te da bi se stoga otklonila svaka moguća

sumnja u istinitost i objektivnost vještačenja vještaka iz relativno male stručne sredine, tj. Zagreba, te stoga izabran za vještaka liječnik iz drugog grada tj. Rijeke.

Sud je također odbio prijedlog optužbe da se provede vještačenje po liječniku vještaku neke inozemne medicinske ustanove, a smatrajući da nema nimalo sumnje u stručnost i objektivnost rečenog vještaka [M.U.] ...”

27. Dana 17. rujna 2004. godine podnositelj je uložio žalbu Županijskom sudu u Zagrebu, prigovorivši da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primijenio materijalno i postupovno pravo.

28. Dana 22. veljače 2005. godine Županijski sud u Zagrebu ukinuo je prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovljeni postupak, zbog toga što je medicinski nalaz i mišljenje izradio liječnik koji nije bio stalni sudski vještak. Također je dao uputu Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu da ponovno sasluša J.Š. i B.C., vještake koji su prethodno izradili nalaz i mišljenje tijekom istrage. Mjerodavni dio odluke glasi:

“Kako u konkretnom slučaju vještačenje nije proveo stalni sudski vještak niti stručna ustanova, a presuda se temelji na navedenom dokazu, to osnovano ističu žalitelji da je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka, koji je utjecala na zakonito donošenje odluke.....

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će iznova izvesti sve dokaze, te na raspravu pozvati stalne sudske vještake, koji su vještačili tijekom istražnog postupka i to prof. dr. J. Š. i prof. dr. B. C., koji će dati svoj nalaz i mišljenje na glavnoj raspravi, pa tek nakon izvođenja tog dokaza u slučaju da stranke imaju prigovor koji dovodi u sumnju točnost i stručnost danog mišljenja, odredit će novo medicinsko vještačenje po stručnoj ustanovi ili liječnicima vještacima sa teritorija Republike Hrvatske..”

29. Dana 4. listopada 2005. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu naložio je provođenje novog medicinskog vještačenja J.Š. i B.C., no J.Š. je 6. listopada 2005. godine obavijestio sud da je B.C. umro. Na ročištu održanom 1. prosinca 2005. godine sud je izradu nalaza i mišljenja povjerio samo J.Š.

30. Na ročištu održanom 10. veljače 2006. godine J.Š. je zatražio da Općinski kazneni sud u Zagrebu povjeri izradu medicinskog nalaza i mišljenja dvojici drugih vještaka. Istoga je dana izrada nalaz i mišljenja povjerena liječnicima J.Š., M.D. i S.J. Svi su oni bili profesori na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. S.J. je bio i pročelnik Odjela za patologiju Kliničkog bolničkog centra Rebro.

31. Dana 14. studenog 2006. godine podnositelj je podnio zahtjev za izuzeće vještaka medicinske struke Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu, tvrdeći da nemaju potrebnu stručnost, te da su bliski suradnici i prijatelji okrivljenika. Istaknuo je da je S.J. zaposlen u Kliničkom bolničkom centru Rebro.

32. Dana 3. siječnja 2007. godine medicinski vještaci J.Š., M.D. i S.J. dostavili su svoj nalaz i mišljenje. Utvrdili su da okrivljenik i ostalo medicinsko osoblje Kliničkog bolničkog centra Rebro nisu počinili nikakve propuste u liječenju podnositeljeve sestre.

33. Dana 25. travnja 2007. godine Općinski kazneni sud u Zagrebu odbio je podnositeljev prijedlog za izuzeće vještaka zbog toga što ništa u njihovom nalazu i mišljenju nije navodilo na zaključak o bilo kakvoj pristranosti ili nezakonitosti koja bi im se mogla pripisati. Mjerodavni dio odluke glasi:

“Naime, po ukinutoj odluci drugostupanjskog suda prva rasprava u ovom predmetu održana dana 4. listopada 2005. godine te da je tom prilikom određeno provođenje sudsko medicinskog vještačenja po vještacima dr.[J.]Š. i dr [B].C. Kako je sud naknadno obavješten da je dr. [B].C. u međuvremenu preminuo, na raspravi od 1. prosinca 2005. godine.....Kako je obzirom na prirodu predmeta valjalo odrediti kombinirano vještačenje, na raspravi od 10. veljače 2006. godine određeno je provođenje vještačenja po vještacima dr. [J.]Š., dr. [M].D. i dr. [S].J. kao sudskomedicinskom vještaku, vještaku patologu i vještaku kirurgu. Također, uvidom u navedene raspravne zapisnike, utvrđeno je da je oštećene kao tužitelje na raspravama kao punomoćnik zastupao odvjetnik, te da isti, u navedena tri navrata, prilikom određivanja vještačenja nisu imali primjedaba.

Cijeneći da oštećena hospitalizirana upravo zbog tumora u lijevom dijelu trbuha, utvrđeno je da se u konkretnom slučaju upravo ukazuje potrebnim da u vještačenju pored sudskomedicinskog vještaka i vještaka patologa sudjeluje vještak kirurg. Štoviše, na okolnosti da imenovani vještak (S.J.) nije kardiolog niti endokrinolog, ne može se temeljiti zahtjev za izuzeće, budući da specijalizacija odnosno stručnost liječnika može biti osnova zbog koje će stranke stavljati primjedbe na vještačenje.....

Također, utvrđeno je da ne postoje razlozi koji bi dovodili u sumnju nepristranost prof. dr. S.J. cijeneći da se radi o stalnom sudskom vještaku, ujedno i pročelniku katedre za patologiju pri Medicinskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu. Okolnosti da se radi o predstojniku zavoda za patologiju KBC Rebro ne dovodi u sumnju njegovu nepristranost, imajući u vidu da je pri navedenoj ustanovi zaposleno više stotina djelatnika, da je okrivljenik sada umirovljenik, a da se radi o vještaku koji je povjerena vještačenja dužan obavljati savjesno i prema najboljem znanju, a svoje nalaze i mišljenja iznijeti točno, potpuno i objektivno sukladno propisima o vještačenju. Isto tako, navodi oštećenika kao tužitelja da su imenovani vještaci bliski suradnici i prijatelji okrivljenika nisu ničim potkrijepljeni niti dokumentirani, a u postupku nisu utvrđene nikakve druge okolnosti koje bi u sumnju dovele njihovu nepristranost.”

34. Dana 22. listopada 2007. godine podnositelj je ponovno zatražio da se odredi provođenje još jednog medicinskog vještačenja koje bi obavila neka ustanova izvan Hrvatske. Istaknuo je da je okrivljenik tijekom mnogo godina bio profesor mnogobrojnim liječnicima u Hrvatskoj te se, kao primjer toga, pozvao na izjavu svjedoka, liječnika M., koji je svjedočio pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu da je s okrivljenikom imao dobre, prijateljske odnose.

35. Na ročištu održanom 22. studenog, kao i ponovno tijekom posljednjeg ročišta održanog 19. prosinca 2007. godine, podnositelj je uzalud ponovio svoj zahtjev za provođenje još jednog liječničkog vještačenja koje bi obavila neka ustanova izvan Hrvatske, ali je sudac koji je vodio postupak odbio taj zahtjev i zaključio glavnu raspravu. Kasnijeg datuma, Općinski kazneni sud u Zagrebu oslobodio je dr. V.B. optužbe za nesavjesno liječenje jer su nalazom i mišljenjem vještaka isključeni bilo kakvi propusti u liječenju podnositeljeve sestre, što je potkrijepljeno iskazima svjedoka i ostalom medicinskom dokumentacijom. Glede podnositeljeve tvrdnje o pristranosti vještaka medicinske struke, mjerodavni dio presude glasi:

„Bez obzira što su ovi sudsko-medicinski vještaci kolege i možda poznaju samog optuženog iz njihovog nalaza i mišljenja nije vidljiva niti jedna činjenica koja bi upućivala na njihovu pristranost u korist optuženog tj. činjenica koja bi dovodila u pitanje njihovu ne samo objektivnost, već i stručnost. I prije glavne rasprave, a nakon što je tužitelju dostavljen rečeni nalaz i mišljenje sud je zasebnim rješenjem dana 25. travnja 2007.godine odbio tužiteljev zahtjev za izuzeće ovih vještaka kao neosnovan...“

36. Dana 29. siječnja 2008. godine podnositelj je izjavio žalbu Županijskom sudu u Zagrebu, prigovorivši da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primijenio pravila postupka.

37. Dana 24. veljače 2009. godine Županijski sud u Zagrebu odbio je podnositeljevu žalbu i potvrdio prvostupanjsku presudu. Županijski sud utvrdio je da nema potrebe odrediti provođenje medicinskog vještačenja izvan Hrvatske, jer su podnositeljevi prigovori da je Hrvatska razmjerno mala u pogledu stručne sredine i da se u ovome predmetu radilo o poznatom liječniku, bili tek njegov subjektivni dojam i nisu imali nikakvo opravdanje. Mjerodavni dio odluke glasi:

“Nalazi i mišljenja tri eminentna stručnjaka ničim nisu dovedeni u sumnju, podnositelja zahtjeva kako se postupak vodi na teritoriju Republike Hrvatske, na kojem području vrijede i Zakoni Republike Hrvatske, to nije bilo nikakve potrebe određivati medicinsko vještačenje po vještacima iz druge države a kako oštećenici kao tužitelji raspolazu privatnim miljenjem stranog liječnika, navedeno mišljenje može poslužiti oštećenicima radi postavljanja pitanja ali ako ničim nisu doveli u sumnju stručnost liječnika vještaka koji su vještačili u ovom predmetu, jer njihova mišljenja niti su proturječna niti dvojbena, to vještačenje po inozemnoj medicinskoj ustanovi niti je svrhovito niti je potrebno. –Samo sumnja tužitelja da je Republika Hrvatska „relativno mala stručna sredina“ u kojoj je okrivljenik liječnik kojeg svi znaju i da postoji liječnička solidarnost a bez da se dokaže sumnja u ispravnost zaključaka navedenih vještaka, nedostatna je kako bi se određivalo novo vještačenje jer se radi samo o subjektivnom stavu oštećenika kao tužitelja. Iz činjenice što navedeni prigovor prvostupanjski sud nije obrazložio, ne radi se o bitnoj povredi odredaba kaznenog postupka, već se radi o relativno bitnoj povredi koja nije bila od utjecaja na pravilnost utvrđenja da li je okrivljenik počinio kazneno djelo ili nije.“

38. Dana 21. svibnja 2009. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, prigovorivši da je bilo nedostataka u

sudskom postupku koji se odnosio na smrt njegove sestre i navodno nesavjesno liječenje koje je obavio dr. V.B. Tvrdio je da vještaci medicinske struke koji su izradili nalaz i mišljenje nisu bili nepristrani.

39. Dana 26. studenog 2009. godine Ustavni sud je utvrdio kako je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena jer se postupak o kojemu je riječ nije odnosio na neko njegovo pravo ili obvezu, kao ni na optužbu za kazneno djelo protiv njega. Ova odluka dostavljena je podnositelju dana 4. siječnja 2010. godine.

D. Građanski postupak koji je pokrenuo podnositelj zahtjeva

40. Dana 23. ožujka 2001. godine podnositelj je podnio građansku tužbu Općinskom građanskom sudu u Zagrebu protiv dr. V.B., zahtijevajući povrat 5.000 DEM koje je bio platio za operaciju svoje sestre.

41. Dana 10. siječnja 2006. godine Općinski građanski sud u Zagrebu prihvatio je podnositeljev tužbeni zahtjev i naložio dr. V.B. da podnositelju isplati potraživani iznos.

42. Dana 27. veljače 2006. godine dr. V.B. podnio je žalbu Županijskom sudu u Zagrebu.

43. Dana 6. studenog 2007. godine Županijski sud u Zagrebu ukinuo je prvostupanjsku presudu i vratio predmet na ponovni postupak, zbog toga što Općinski građanski sud u Zagrebu nije utvrdio sve mjerodavne činjenice u odnosu na zastaru podnositeljeve građanske tužbe te u svjetlu činjenice da je kazneni postupak protiv dr. V.B. zbog kaznenog djela primanja mita obustavljen zbog zastare (vidi stavak 19. ove presude).

44. Nakon novog postupka pred prvostupanjskim sudom, Općinski građanski sud u Zagrebu ponovno je prihvatio podnositeljev tužbeni zahtjev 10. rujna 2009. godine. Glede zastare, sud je presudio da podnositelj nije uzrokovao zastaru kaznenog postupka protiv dr. V.B. te je stoga utvrdio da zastara nije nastupila u odnosu na njegovu građansku tužbu.

45. Dana 10. studenog 2009. godine dr. V.B. podnio je žalbu Županijskom sudu u Zagrebu.

46. Dana 11. svibnja 2010. godine Županijski sud u Zagrebu preinačio je prvostupanjsku presudu i odbio podnositeljevu građansku tužbu zbog zastare.

47. Podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv presude Županijski suda u Zagrebu. Izgleda da je taj postupak još u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Mjerodavno domaće pravo

1. Ustav Republike Hrvatske

48. Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“, br.56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010) u članku 21., glavi III. „Zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda“ Dijelu 2. „sobne i političke slobode i prava“ propisuje:

„Svako ljudsko biće ima pravo na život.

...”

2. Ustavni Zakon o ustavnom sudu

49. Mjerodavni dio članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 99/1999, 29/2002, 49/2002) glasi kako slijedi:

“1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo)...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

3. U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.“

3. Kazneni zakon

50. Mjerodavni dijelovi Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 50/2000, 129/2000, 51/2001, 111/2003, 190/2003, 105/2004, 84/2005, 71/2006, 110/2007, 152/2008, 57/2011), propisuju:

Članak 8.

„(1) Kazneni postupak za kaznena djela pokreće Državno odvjetništvo u interesu Republike Hrvatske i svih njezinih građana.

(2) Iznimno za određena kaznena djela može se zakonom propisati da se kazneni postupak pokreće privatnom tužbom ili da Državno odvjetništvo pokreće kazneni postupak povodom prijedloga.“

Nesavjesno liječenje

Članak 240.

„(1) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji obavljajući svoju djelatnost ne primijeni mjere za zaštitu bolesnika prema pravilima medicinske struke, ili primijeni očito nepodobno sredstvo ili način liječenja, ili uopće nesavjesno postupi, pa zbog toga prouzroči pogoršanje bolesti ili narušenje zdravlja neke osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.“

TEŠKA KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Članak 249.

„(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 238. stavka 1. i 2..... ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili joj je zdravlje teško narušeno ili postojeća bolest znatno pogoršana, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.“

4. Zakon o kaznenom postupku

51. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku u to vrijeme („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002 i 62/2003) propisivale su:

Članak 2.

„(1) Kazneni se postupak može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja. ...

(2) Za djela za koja se progoni po službenoj dužnosti ovlaštenu tužitelj jest državni odvjetnik, a za djela za koja se progoni po privatnoj tužbi ovlaštenu tužitelj jest privatni tužitelj.

(3) Ako Zakon drukčije ne propisuje, državni odvjetnik je dužan poduzeti kazneni progon ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti i nema zakonskih smetnji za progon te osobe.

(4) Ako državni odvjetnik ustanovi da nema osnova za pokretanje ili provođenje kaznenog postupka, na njegovo mjesto može stupiti oštećenik kao tužitelj uz uvjete određene ovim Zakonom.“

Članak 248.

„(1) Vještačenje određuje pisanim nalogom tijelo koje vodi postupak. U nalogu će se navesti u svezi s kojim se činjenicama obavlja vještačenje i kome se povjerava. Nalog se dostavlja i strankama.“

Članak 250.

„(1) Za vještaka se ne može uzeti osoba koja ne može biti ispitana kao svjedok ili osoba koja je oslobođena dužnosti svjedočenja, a ni osoba prema kojoj je kazneno djelo počinjeno, a ako je uzeta, na njezinu nalazu i mišljenju ne može se temeljiti sudska odluka.

(2) Razlog za izuzeće vještaka postoji i u svezi s osobom koja je zajedno s okrivljenikom ili oštećenikom zaposlena u istom državnom tijelu ili kod istoga poslodavca.“

5. Zakon o obveznim odnosima

52. Mjerodavne odredbe Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 53/1991, 73/1991 i 3/1994) propisivale su:

NAKNADA ŠTETE**Članak 200.**

„(1) Za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog... smrti bliske osobe...sud će, ako nađe da okolnosti slučaja a osobito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete.....“

OSOBE KOJE IMAJU PRAVO NA NOVČANU NAKNADU**Članak 201.**

„(1) U slučaju smrti neke osobe sud može dosuditi članovima njezine uže obitelji (bračni drug, djeca i roditelji) pravičnu novčanu naknadu za njihove duševne bolove.

(2) Takva se naknada može dosuditi i braći i sestrama ako je između njih i umrlog postojala trajnija zajednica života.

...“

6. Zakon o zdravstvenoj zaštiti

53. Mjerodavne odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 75/1993, 11/1994, 55/1996 i 1/1997 - pročišćeni tekst) propisivale su:

“Građanin ima pravo neposredno ili pisanim putem zatražiti od ravnatelja zdravstvene ustanove, zaštitu svojih prava s obzirom na kakvoću, sadržaj i vrstu zdravstvene usluge koja mu se pruža.

Ravnatelj.....dužan je bez odgađanja postupiti po prigovoru i o poduzetim mjerama pisanim putem obavijestiti građanina najkasnije u roku od tri dana.

Ako građanin nije zadovoljan poduzetim mjerama, zaštitu svojih prava može zatražiti kod nadležne komore, ministra zdravstva, odnosno kod nadležnog suda.“

B. Praksa Ustavnoga suda

54. Dana 14. svibnja 2001. godine Ustavni sud prihvatio je ustavnu tužbu oštećenika koja se odnosi na povredu prava na životi, u predmetu br. U-III-791/1997. Mjerodavni dio odluke glasi:

“Iz odredaba ZKP proizlazi da je, kad je državni odvjetnik stranka u postupku i zastupa optužbu, oštećena stranka svedena na procesnu ulogu oštećenika s ograničenim ovlastima u postupku. No, čim državni odvjetnik prestane biti stranka (ako odustane od optužnice i sl.), oštećenik ima pravo nastupiti kao supsidijarni tužitelj u postupku. Drugim riječima, kad u postupku nema državnog odvjetnika, stranka je (ili može biti) oštećenik kao tužitelj. Ovo temeljno pravilo treba biti smisleno primijenjeno i u slučaju ustavne tužbe. S obzirom na to da državni odvjetnik ne može podnijeti ustavnu tužbu..... onda oživljava pravo oštećenika da sam zastupa svoja prava. U ovom slučaju to znači da je procesno ovlašten podnijeti ustavnu tužbu.“

55. U svojoj odluci od 13. veljače 2004. godine u predmetu br. U-III-A-232/2003, Ustavni sud utvrdio je da je ustavna tužba privatnog tužitelja zbog duljine kaznenog postupka nedopuštena zbog toga što se u predmetnom postupku nije odlučivalo o njegovim pravima i obvezama ili optužbi zbog kaznjivog djela. Mjerodavni dio odluke glasi:

“Iz ustavne tužbe podnositelja potpuno je razvidno da se u kaznenom postupku.....nije odlučivalo o njegovim pravima i obvezama ili optužbi zbog kaznjivog djela. Podnositelj u tom postupku nije imao položaj okrivljenika, niti je podnio imovinski zahtjev u kaznenom postupku, već je naknadu štete potraživao u zasebnoj parnici.

Slijedom navedenoga...podnositelj nema aktivnu legitimaciju za podnošenje ustavne tužbe...“

56. Ustavni sud slijedio je isti pristup u svojoj odluci od 23. prosinca 2004. godine u predmetu br. U-III-2729/2004 u kojemu je utvrdio da je ustavna tužba privatnog tužitelja podnesena zbog ishoda kaznenog postupka nedopuštena na istoj osnovi kao i naprijed navedena.

57. U svojoj odluci od 22. listopada 2008. godine u predmetu br. U-III-Vs-3511/2006 Ustavni sud usvojio je ustavnu tužbu zbog duljine kaznenog postupka koju je podnio privatni tužitelj koji nije postavio građanski zahtjev u tom kaznenom postupku. Mjerodavni dio odluke glasi:

“Stajalište redovnih sudova da podnositeljica nema pravo na zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, jer unatoč statusu oštećenice, kao tužiteljice u kaznenom postupku..... nije u istom postavila imovinskopravni zahtjev, što...predstavlja pravno stajalište koje je do sada zastupao i Ustavni sud.

... Ustavni sud ocjenjuje da u konkretnom slučaju takvo stajalište treba preispitati radi nespornog javnog interesa na jačanju zaštite ustavnih prava žrtava...

Stoga, Ustavni sud zaključuje da se pitanje ima li supsidijarni tužitelj pravo na to da u pokrenutom kaznenom postupku sud u razumnom roku odluči o „njegovom“ pravu da okrivljenik pod zakonskim uvjetima bude proglašen krivim i kažnjen, ne može ocijeniti isključivo s motrišta spora o imovinskopravnom zahtjevu, nastalom

kaznenim djelom, koji bi se zametnuo između oštećenika i okrivljenika u kaznenom postupku. Takvo restriktivno stajalište onemogućilo bi učinkovito ostvarivanje oštećenikova prava na supsidijarni kazneni progon i kosilo bi se sa zahtjevom učinkovitog ostvarivanja ustavnih prava građana....“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 2. KONVENCIJE

58. Podnositelj prigovara da u nerazumno dugom kaznenom postupku protiv dr. V.B. nisu pravilno utvrđene sve mjerodavne činjenice koje se odnose na smrt njegove sestre. Sud će, kao gospodar pravne karakterizacije činjenica predmeta, razmotriti ovaj prigovor temeljem članka 2. Konvencije, čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi:

“1. Pravo svakoga na život zaštićeno je zakonom. Nitko ne smije biti namjerno lišen života osim u izvršenju sudske presude na smrtnu kaznu za kaznena djela za koje je ta kazna predviđena zakonom.“

A. Dopuštenost

1. Sukladnost *ratione temporis*

(a) Tvrdnje stranaka

59. Vlada tvrdi da su svi prigovori koji se odnose na smrt i liječenje podnositeljeve sestre izvan vremenske nadležnosti Suda. Ističu da je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku 5. studenog 1997. godine, a da je podnositeljeva sestra umrla 1994. godine. Stoga Vlada zaključuje da su svi materijalni prigovori temeljem članka 2. Konvencije nespojivi *ratione temporis*.

60. Podnositelj ističe da je postupak koji se odnosi na smrt njegove sestre započeo 1998. godine, dakle nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. Također ističe da se u ovom predmetu radi o postupovnoj zaštiti prava na život temeljem članka 2. Konvencije.

(b) Ocjena Suda

61. Sud ponavlja kako su domaće vlasti prema članku 2. Konvencije imale zasebnu i samostalnu obvezu provesti učinkovitu istragu. Ta je obveza postojala iako je smrt podnositeljeve sestre nastupila prije datuma kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. Kad se radi o poštovanju postupovne obveze iz članka 2. u odnosu na smrti koje su nastupile prije stupanja na snagu Konvencije, Sud je vremenski nadležan ako postoji izvorna veza između smrti i stupanja na snagu Konvencije te ako

je značajan omjer postupovnih koraka poduzet ili je trebao biti poduzet nakon kritičnog datuma (vidi predmet *Šilih protiv Slovenije* [VV], br. 71463/01, stavci 159., 161.-163., 9. travnja 2009.).

62. Sud bilježi da je u ovome predmetu postupak povodom smrti podnositeljeve sestre pokrenut pred domaćim sudovima 9. ožujka 1998. godine kad je podnositelj podnio optužni prijedlog Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu, a završio 26. studenog 2009. godine kad je Ustavni sud donio svoju odluku. Sud stoga bilježi da su svi mjerodavni postupovni koraci u vezi sa smrću podnositeljeve sestre poduzeti nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku od 5. studenog 1997. godine. Slijedi da podnositeljevi prigovori potpadaju u nadležnost Suda *ratione temporis*.

2. Poštovanje pravila o šest mjeseci

(a). Tvrdnje stranaka

63. Vlada tvrdi da podnositelj nije svoj prigovor sudu podnio u šestomjesečnom roku. Po mišljenju Vlade, konačna domaća odluka bila je odluka Županijskog suda u Zagrebu od 24. veljače 2009. godine, a ne odluka Ustavnog suda od 26. studenog 2009. godine na koju se podnositelj pozvao kad je podnio zahtjev Sudu. Po mišljenju Vlade, podnositelj je morao znati za sudsku praksu Ustavnog suda prema kojoj su ustavne tužbe koje podnose privatni tužitelji u kaznenom postupku nedopuštene.

64. Podnositelj tvrdi da je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu zato što je morao iscrpiti sva domaća pravna sredstva.

(b) Ocjena Suda

65. Sud ponavlja da je cilj roka od šest mjeseci iz članka 35., stavka 1. promicati pravnu sigurnost, osiguravajući da se s predmetima u kojima se postavljaju pitanja na temelju Konvencije postupa u razumnom roku i da ne bude moguće trajno pobijati prethodne odluke. On označuje vremenske granice nadzora koji obavljaju tijela Konvencije te daje znak i pojedincima i državnim vlastima kad nastupa razdoblje nakon kojega takav nadzor više nije moguć (vidi, između mnogo drugih izvora prava, predmet *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 34979/97, ECHR 2000-I).

66. U pravilu, šestomjesečni rok teče od datuma konačne odluke donesene u postupku iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Članak 35., stavak 1. ne može biti tumačen na način koji bi zahtijevao da podnositelj obavijesti Sud o svom prigovoru prije nego što je njegov položaj u vezi s tom stvari konačno riješen na domaćoj razini. Sud je u tom pogledu već presudio da se od podnositelja u načelu zahtijeva da, kako bi zadovoljili načelo supsidijarnosti, prije podnošenja prigovora protiv Hrvatske Sudu, pruže priliku hrvatskom Ustavnom sudu da ispravi njihovu situaciju (vidi *Orlić protiv Hrvatske*, br. 48833/07, stavak 46., 21. lipnja 2011.).

67. Sud također ponavlja da su zahtjevi sadržani u članku 35. stavku 1. koji se tiču iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava i šestomjesečni rok u bliskom međusobnom odnosu, jer nisu samo kombinirani u istome članku nego su isto tako izrečeni u jednoj rečenici čije gramatičko tumačenje podrazumijeva takav međusobni odnos (vidi odluku Komisije u predmetu *Hatjianastasiou protiv Grčke*, br. 12945/87, od 4. travnja 1990. i *Berdzenishvili protiv Rusije* (odl.) br. 31697/03, ECHR 2004-II (izvaci)).

68. Sud na početku bilježi da hrvatski Ustav u članku 21. priznaje i jamči pravo na život kao temeljno ljudsko pravo. Nadalje, Sud bilježi kako je suprotno Vladinim tvrdnjama praksa Ustavnog suda glede dopuštenosti ustavnih tužbi koje podnose privatni tužitelji u kaznenom postupku neodređena (vidi stavke 54.-57. ove presude). U tom pogledu Sud ponavlja svoje zaključke iz predmeta *Dolenec*, da na temelju članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu, svatko tko smatra da mu je odlukom tijela državne vlasti kojom je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, može podnijeti ustavnu tužbu protiv te odluke, te da je polazeći od teksta članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu podnositelj imao razloga vjerovati da njegova ustavna tužba predstavlja pravno sredstvo koje je bilo potrebno iscrpiti (vidi predmet *Dolenec protiv Hrvatske*, br. 25282/06, stavak 200., 26. studenog 2009.).

69. S obzirom na ove zaključke i na važnost zaštite koja se daje pravu na život, Sud smatra da se ne može tumačiti na štetu podnositelja to što je on Ustavnom sudu, kao najvišem sudu u Hrvatskoj, dao priliku da poduzme odgovarajuće korake za ispravljanje navodnih nedostataka u postupku pokrenutom pred nižim sudovima zbog povrede prava na život njegove sestre. Taj zaključak podupire činjenica da je podnositelj mogao poštovati načelo iscrpljenja domaćih pravnih sredstava u skladu s načelom supsidijarnosti samo upotrebom ovog pravnog sredstva. Prigovor Vlade stoga treba odbiti.

3. Iscrpljenje domaćih pravnih sredstava

(a). Tvrdnje stranaka

70. Vlada prvo tvrdi da podnositelj nije iscrpio domaća pravna sredstva. Vlada smatra da podnositelj nije podnio građansku tužbu protiv Kliničkog bolničkog centra Rebro temeljem Zakona o obveznim odnosima, u kojoj je mogao potraživati naknadu štete uzrokovane navodnim nesavjesnim liječenjem i smrću njegove sestre. Na taj bi mu način bilo dozvoljeno podnijeti i ustavnu tužbu, u slučaju da ne uspije sa svojom građanskom tužbom.

71. Podnositelj tvrdi da je iscrpio sva domaća pravna sredstva. Ističe kako je na raspolaganju imao dva postupka - građanski i kazneni - te da se odlučio za kazneni postupak. Primijetio je da je nakon smrti svoje sestre

iskusio duboku žalost koja je mogla prestati jedino utvrđenjem svih okolnosti predmeta, a ne naknadom štete. Također tvrdi kako su se njegovi prigovori pred Sudom i pred Ustavnim sudom u biti odnosili na postupovni vid članka 2. Konvencije, iako nije izričito citirao članak 2. Konvencije.

(b) Ocjena Suda

72. Sud ponavlja kako temeljem članka 35. stavka 1. Konvencije može razmatrati zahtjev tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha je članka 35. državama ugovornicama dati priliku da spriječe ili isprave povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi podnesu Sudu (vidi, na primjer, predmet *Misfud protiv Francuske* (odl.) [VV], br. 57220/00, stavak 15., ECHR 2002-VIII). [VV], br. 57220/00, stavak 15., ECHR 2002-VIII). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava iziskuje da se podnositelj na uobičajen način posluži pravnim sredstvima koja su učinkovita, dostatna i dostupna u odnosu na svoje prigovore temeljem Konvencije. Da bi bilo učinkovito, pravno sredstvo mora moći izravno ispraviti pobijano stanje stvari (vidi predmet *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, stavak 30., 20. srpnja 2004.).

73. Pravilo o iscrpljenju domaćih pravnih sredstva mora se primijeniti uz određeni stupanj fleksibilnosti i bez prekomjernog formalizma. Ono istovremeno u načelu zahtijeva da se prigovori koje se naknadno namjerava podnijeti na međunarodnoj razini već prije podnesu domaćim vlastima, barem u biti i u skladu s formalnim zahtjevima navedenim u domaćem pravu (vidi predmete *Azinas protiv Cipra* [VV], br. 56679/00, stavak 38., ECHR 2004-III; *Melnik protiv Ukrajine*, br. 72286/01, stavak 67., 28. ožujka 2006.; *Hummatov protiv Azerbajdžana*, br. 9852/03 i 13413/04, stavak 91., 29. studenog 2007. i *Dvořáčekand Dvořáčková protiv Slovačke*, br. 30754/04, stavak 54, 28. srpnja 2009.).

74. Međutim, u slučaju kad postoji više pravnih sredstava koja neka osoba može iskoristiti, ona ima pravo odabrati ono pravno sredstvo kojim se rješava njezin osnovni prigovor. Drugim riječima, kad se upotrijebi neko pravno sredstvo, ne zahtijeva se korištenje drugog pravnog sredstva koje u biti ima isti cilj (vidi predmete *T.W. protiv Malte* [VV], br. 25644/94, stavak 34., 29. travnja 1999.; *Moreira Barbosa protiv Portugala* (odl.), br. 65681/01, ECHR 2004-V i *Jeličić protiv Bosne i Hercegovine* (odl.), br. 41183/02, 15. studenog 2005. i *Jasinskis protiv Latvije*, br. 45744/08, stavak 50., 21. prosinca 2010.).

75. Sud je presudio, glede predmeta navodnog nesavjesnog liječenja, da pozitivne obveze iz članka 2. Konvencije od država zahtijevaju uspostavljanje učinkovitog neovisnog pravosudnog sustava kako bi se mogli utvrditi uzroci smrti pacijenta koji su u skrbi medicinske struke, bilo u javnom ili privatnom sektoru, a odgovorni pozvati na odgovornost (vidi *Erikson protiv Italije* (odl.), br. 37900/97, 26. listopada 1999.; *Powell*

protiv Ujedinjenog Kraljevstva (odl.), br. 45305/99, ECHR 2000-V i *Byrzykowski protiv Poljske*, br. 11562/05, stavak 104., 27. lipnja 2006.).

76. Sud je u tom pogledu presudio da ako povreda prava na život ili na osobni integritet nije namjerno uzrokovana, pozitivna obveza uspostave učinkovitog pravosudnog sustava iz članka 2. Konvencije nužno ne zahtijeva osiguranje pravnog sredstva kaznenog prava u svakom predmetu. U specifičnom području nesavjesnog liječenja obveza može biti ispunjena i ako na primjer pravni sustav žrtvama daje pravno sredstvo pred građanskim sudovima, bilo zasebno ili zajedno s kaznenim sudovima, koje omogućuje utvrđenje odgovornosti dotičnih liječnika i dobivanje odgovarajuće građanske zadovoljštine, kao što je nalog za naknadu štete i/ili objavu odluke. Mogu biti predviđene i disciplinske mjere (vidi naprijed citirani predmet *Šilih*, stavak 194.).

77. Međutim, čak i ako postupovna obveza iz članka 2. Konvencije nužno ne zahtijeva da država osigura kazneni postupak u predmetima nesavjesnog liječenja, takav bi postupak sam po sebi mogao ispuniti zahtjeve iz članka 2. Konvencije (vidi naprijed citirani predmet *Šilih*, stavak 202.).

78. To dakle znači da podnositelji koji navode povredu pozitivne obveze iz članka 2. Konvencije u predmetima navodnog nesavjesnog liječenja moraju, prije podnošenja svojih prigovora Sudu, iskoristiti najbolje dostupno sredstvo u domaćem sustavu s kojim mogu odrediti stupanj liječnikove odgovornosti za smrt svog rođaka (vidi predmet *Calvelli i Ciglio protiv Italije* [VV], br. 32967/96, stavak 55., ECHR 2002-I).

79. Stoga su podnositelji obvezni iscrpiti pravno sredstvo koje rješava njihovu bitnu pritužbu, u slučaju da domaći sustav dopušta više pravnih sredstava koja bi se u načelu, ako se uspješno iskoriste, mogla smatrati najboljim načinom za utvrđenje stupnja liječnikove odgovornosti za smrt njihovih rođaka. Ne zahtijeva se korištenje nekog drugog pravnog sredstva koje u biti ima isti cilj i koje ne bi nužno dovelo do učinkovitijeg ispitivanja predmeta (vidi naprijed citirani predmet *Jasinskis*, stavke 52.-53.).

80. Sud bilježi da je podnositelj u ovom predmetu pokrenuo kazneni postupak u kojem je u svojstvu privatnog tužitelja, nakon što je Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu odbilo njegovu kaznenu prijavu, ostao pred svim sudovima kod optužbe i povezanog tužbenog zahtjeva zbog nesavjesnog liječenja koje je dovelo do smrti njegove sestre (vidi naprijed citirani predmet *Šilih*, stavke 169., 197.-199.). Uz to je pokrenuo i disciplinski postupak protiv liječnika koji je sudjelovao u liječenju njegove sestre, podnijevši prigovor Ministarstvu zdravstva zbog okolnosti njezinog liječenja u Kliničkom bolničkom centru Rebro.

81. Izgleda kako nije sporno da bi ova oba pravna puta (kazneni progon i upravni disciplinski postupak) u načelu mogla, ako se uspješno provedu, dovesti do utvrđenja stupnja liječnikove odgovornosti i naposljetku do dosuđivanja odgovarajuće zadovoljštine i/ili objave odluke (vidi naprijed

citirane predmete *Jasinskis*, stavak 52. i *Šilih*, stavak 194.). Vlada nije dokazala da bi pravno sredstvo koje se nudi u građanskom postupku omogućilo podnositelju ostvariti ciljeve koji bi na bilo koji način bili različiti od onih koje je nastojao ostvariti upotrebom naprijed navedenih pravnih sredstava (vidi naprijed citirani predmet *Jasinskis*, stavak 53.).

82. Sud stoga smatra kako u svjetlu okolnosti ovoga predmeta nije bilo razloga da podnositelj pokrene još jedan građanski postupak uz kazneni postupak i upravni disciplinski postupak koji je pokrenuo.

83. Stoga je podnositelj iscrpio domaća pravna sredstva i Vladin prigovor treba odbiti.

4. Zaključak

84. Sud primjećuje kako ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Nadalje primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

85. Podnositelj tvrdi da domaći sudovi nisu odredili provođenje neovisnog medicinskog vještačenja tijekom kaznenog postupka pred domaćim sudovima zbog navodnog nesavjesnog liječenja i smrti njegove sestre. Po podnositeljevom mišljenju, bilo je dvojbe glede objektivnosti i neovisnosti vještaka medicinske struke koji su sastavili nalaz i mišljenje, budući da su i okrivljenik i vještaci bili profesori medicine na istom fakultetu. Štoviše, okrivljenik je tijekom godina bio mentor mnogim liječnicima i poznata osoba u hrvatskom zdravstvenom sustavu. Prema podnositelju, ovo je dovelo do ozbiljnih nedostataka u nalazu i mišljenju vještaka. Međutim, domaći sudovi nisu temeljito ispitali njegove prigovore u tom pogledu. Podnositelj također prigovara da u kaznenom postupku o kojemu je riječ nije bio ispunjen zahtjev brzine.

86. Vlada tvrdi da su istraga i postupak pred domaćim vlastima povodom navodnog nesavjesnog liječenja i smrti podnositeljeve sestre bili brzi i učinkoviti. Tijekom kaznenog postupka domaći sudovi odredili su provođenje tri zasebna medicinska vještačenja. Ni u jednom nalazu i mišljenju nije se ukazalo na bilo kakve propuste u liječenju podnositeljeve sestre. Upravo suprotno, medicinski nalaz i mišljenje koje je podnositelj privatno naručio izradio je liječnik koji nije bio vještak i ono se temeljilo na nepotpunoj medicinskoj dokumentaciji. Domaći sudovi oslobodili su dr. V.B. krivnje na osnovi nalaza i mišljenja koje su dostavila dva stalna sudska vještaka, što se ne može smatrati proizvoljnom radnjom.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

87. Sud ponavlja kako činovi i propusti vlasti u području zdravstvene skrbi mogu u određenim okolnostima dovesti do njihove odgovornosti temeljem pozitivnog vida članka 2. Konvencije. Međutim, kad je država ugovornica na odgovarajući način osigurala visoke stručne standarde stručnjaka u zdravstvu i osigurala zaštitu života pacijenata, Sud ne može prihvatiti da su pitanja kao što je pogrešna prosudba nekog stručnjaka u zdravstvu ili nesavjesna koordinacija zdravstvenih stručnjaka u liječenju nekog konkretnog pacijenta dovoljna da se ta država ugovornica pozove na odgovornost temeljem pozitivnih obveza iz članka 2. Konvencije koje zahtijevaju zaštitu života (vidi naprijed citirani predmet *Byrzykowski protiv Poljske*, stavak 104.).

88. Pozitivne obveze zahtijevaju da države donesu propise kojima se bolnice, i javne i privatne, prisiljavaju na donošenje odgovarajućih mjera za zaštitu života njihovih pacijenata. One zahtijevaju i učinkovit i neovisni pravosudni sustav uspostavljen tako da se može utvrditi uzrok smrti pacijenta u skrbi medicinske struke i pozvati odgovorne na odgovornost, kako u javnom tako i u privatnom sektoru (vidi, između ostalih izvora prava, naprijed citirani predmet (*Calvelli i Ciglio*, stavak 49.).

89. Kako bi ispunila svoju pozitivnu obvezu iz članka 2. Konvencije, država ima dužnost pobrinuti se, svim sredstvima koja su joj na raspolaganju, za pravilnu provedbu zakonodavnog i upravnog okvira postavljenog za zaštitu prava pacijenta, te za ispravljanje i kažnjavanje svih povreda tih prava. Stoga je zadatak Suda ispitati je li država dala odgovarajući postupovni odgovor na povredu prava na život (vidi predmet *Konczelska protiv Poljske* (odl.), br. 27294/08, stavak 35., 20. rujna 2011.). Štoviše, zahtjevi iz članka 2. idu i dalje od faze službene istrage, kad je ona dovela do pokretanja postupka pred nacionalnim sudovima. Postupak u cjelini, uključujući i fazu glavne rasprave, mora zadovoljiti zahtjeve pozitivne obveze zaštite života koristeći pravo i zabranu zlostavljanja (vidi predmet *Beganović protiv Hrvatske*, br. 46423/06, stavak 77., 25. lipnja 2009.).

90. U tom se kontekstu podrazumijeva zahtjev za neovisnošću učinkovitog domaćeg sustava uspostavljenog za utvrđivanje uzroka smrti pacijenata u skrbi medicinske struke (vidi naprijed citirani predmet *Byrzykowski*, stavak 104.). Sve navedeno ne znači samo da svi sudionici kojima je dan zadatak izrade nalaza i mišljenja, kao dio postupka postavljenog za utvrđivanje uzroka smrti pacijenata, ne smiju biti hijerarhijski ili institucionalno povezani s osobama koje su navodno sudjelovale u događajima, već znači i njihovu formalnu i faktičnu neovisnost od tih osoba (vidi, *mutatis mutandis*, *Denis Vasilyev protiv Rusije*, br. 32704/04, stavak 148., 17. prosinca 2009.).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

91. Sud bilježi da se u ovome predmetu radi o smrti pacijentice koja je bila na liječenju, koja je navodno uzrokovana nesavjesnim liječenjem. Uz to, okolnosti predmeta postale su složenije zbog tvrdnji da je liječnik, navodno odgovoran za nesavjesno liječenje i smrt pacijentice, primio mito kao i nalaza disciplinskih tijela u tom pogledu (vidi stavke 10.-14. ove presude).

92. U takvim okolnostima, te imajući na umu temeljnu važnost prava na život zajamčenog člankom 2. Konvencije, Sud smatra da pri kontroli učinkovitosti domaćeg sustava u cjelini, posebno neovisnosti postupka pokrenutog radi utvrđivanja uzroka smrti pacijenta, mora biti strog kako bi utvrdio ispunjava li sustav u cjelini, kao i konkretan postupak, sva jamstva koja zahtijeva Konvencija (vidi pristup u predmetu *Dodov protiv Bugarske*, br. 59548/00, stavci 87.-98., 17. siječnja 2008.).

93. Sud u ovom predmetu mora ispitati jesu li kazneni postupak, koji je podnositelj pokrenuo podnošenjem kaznene prijave Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu i upravni disciplinski postupak, koji je pokrenuo pritužbom Ministarstvu zdravstva, zadovoljili sva jamstva koja zahtijeva Konvencija.

94. Glede kaznenog postupka, Sud bilježi kako je Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu odbacilo podnositeljevu kaznenu prijavu protiv dr. V.B. u vezi s navodnim nesavjesnim liječenjem, na osnovi nalaza i mišljenja medicinskih vještaka J.Š. i B.C. (vidi stavak 17. ove presude). Međutim, podnositelj je ostao kod svojih prigovora i podnio optužni prijedlog Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu protiv dr. V.B. za kazneno djelo nesavjesnog liječenja. Nakon što je to učinio, prigovorio je nalazu i mišljenju medicinskih vještaka J.Š. i B.C. zbog njihovog osobnog odnosa s dr. V.B.

95. Sud bi u tom pogledu ponovio kako je jedan od temeljnih vidova postupovnih jamstava koja daje članak 2. Konvencije zahtjev da postupak kojim se može utvrditi uzrok smrti pacijenata u skrbi medicinskih stručnjaka mora biti vođen tako da se osigura neovisnost nalaza i mišljenja vještaka koji u njemu sudjeluju. Zahtjev neovisnosti osobito je važan kod pribavljanja nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke koji moraju biti i formalno i *de facto* neovisni o onima koji su navodno sudjelovali u događajima (vidi predmet *Barabanshchikov protiv Rusije*, br. 36220/02, stavak 59., 8. siječnja 2009. i naprijed citirani predmet *Denis Vasilyev*, stavak 148.). Nalazi i mišljenja vještaka medicinske struke vrlo će vjerojatno imati presudnu težinu u ocjeni suda o vrlo složenim pitanjima nesavjesnog liječenja, što im daje posebnu ulogu u postupku (vidi predmet *Sara Lind Eggertsdóttir protiv Islanda*, br. 31930/04, stavak 47., 5. srpnja 2007.).

96. Općinski kazneni sud u Zagrebu odredio je provođenje triju medicinskih vještačenja u ovom predmetu. Provođenje prvog medicinskog

vještačenja tijekom istrage povjereno je liječnicima J.Š. i B.C. s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Provođenje drugog medicinskog vještačenja tijekom kaznenog postupka povjereno je M.U., profesoru s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, a treće najprije J.Š. i B.C., a nakon toga drugoj dvojici vještaka, M.D. i S.J., koji su trebali zamijeniti B.C. koji je u međuvremenu umro. Provođenje medicinskog vještačenja zatraženo je uz uputu vještacima medicinske struke da ispituju okolnosti liječenja i smrti podnositeljeve sestre te radnje okrivljenika, dr. V.B.

97. Sud nadalje bilježi kako su se nacionalne vlasti u svojim nalazima oslonile isključivo na nalaze i mišljenja koja su izradili liječnici J.Š., B.C., M.D. i S.J. Njihovi nalazi i mišljenja odigrali su presudnu ulogu u postupku jer su se sva domaća tijela vlasti u odlučnoj mjeri oslonila na njih. Državno odvjetništvo odbacilo je podnositeljevu kaznenu prijavu protiv dr. V.B. oslonivši se isključivo na nalaze J.Š. i B.C., a domaći sudovi oslobodili su dr. V.B. optužbe za nesavjesno liječenje također se oslonivši na nalaze i mišljenja koja su izradili J.Š., M.D. i S.J.

98. Među strankama nije sporno da su sva trojica medicinskih vještaka na čijim su nalazima i mišljenjima domaće vlasti temeljile svoje odluke, bili profesori na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, da je i okrivljenik, dr. V.B. bio profesor na istom fakultetu, te uz to i poznati medicinski stručnjak iz Zagreba. Nadalje, liječnik S.J. radio je kao ravnatelj Odjela za patologiju Kliničkog bolničkog centra Rebro. Sud međutim u tom pogledu bilježi kako je člankom 250. stavkom 2. hrvatskog Zakona o kaznenom postupku izričito propisano izuzeće vještaka zaposlenog kod istog državnog tijela ili kod istog poslodavca kao i okrivljenik ili oštećenik.

99. Štoviše, Sud bilježi da je Općinski kazneni sud u Zagrebu u početku odbio prihvatiti nalaz i mišljenje medicinskih vještaka J.Š. i B.C. dostavljen tijekom istrage i povjerio provođenje drugog medicinskog vještačenja Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, pozivajući se na članak 250. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku. Taj je sud objasnio kako je to bilo potrebno zbog „sprečavanja svake moguće dvojbe o istinitosti i objektivnosti vještaka koji dolaze iz razmjerno male stručne zajednice kao što je Zagreb“ (vidi stavke 21. i 26. ove presude).

100. Međutim, kad je ukinuo prvostupanjsku presudu zbog toga što vještak s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci koji je trebao zamijeniti vještake s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nije bio stalni sudski vještak, Županijski sud u Zagrebu povjerio je vještačenje vještacima s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kolegama okrivljenika.

101. Također treba primijetiti kako je podnositelj mnogo puta tijekom postupka zahtijevao izuzeće medicinskih vještaka s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u kaznenom predmetu protiv njihovog kolege, dr. V.B. Međutim, domaći su sudovi, bez da su ikada izravno pitali te vještake o njihovoj vezi s dr. V.B., odbili podnositeljev prijedlog za njihovo izuzeće,

pri čemu su samo rekli da nema ničega što bi navodilo na zaključak o njihovoj pristranosti.

102. Sud naglašava kako se ovdje ne radi o sadržaju medicinskih nalaza i mišljenja ili o pitanju je li podnositeljeva sestra uistinu umrla zbog nesavjesnog liječenja, nego o činjenici da su medicinski vještaci u sudskom postupku bili profesori na istom fakultetu kao i okrivljenik, te da se kao takvi prema hrvatskom pravu nisu mogli smatrati objektivno nepristranima. Ovdje se radi o povjerenju javnosti u kazneno pravosuđe, pri čemu je dojam vrlo važan.

103. Nadalje, Sud ponavlja kako se u predmetima iz članka 2. koji se tiču nesavjesnog liječenja, pri utvrđivanju je li domaći postupak za razjašnjenje okolnosti pacijentove smrti bio učinkovit, podrazumijeva kako taj postupak treba biti hitan i razumno revno proveden. Čak i kad postoje prepreke ili poteškoće koje sprečavaju napredovanje istrage u nekoj konkretnoj situaciji, brz odgovor vlasti od presudnog je značaja u održavanju povjerenja javnosti u postupanje [vlasti] sukladno vladavini prava i u sprječavanju bilo kakvog dojma povezanosti [vlasti]¹ s nezakonitim činima ili toleriranjem nezakonitih čina. Država neće ispuniti svoju obvezu iz članka 2. Konvencije ako zaštita koju daje domaće pravo postoji samo u teoriji: ona iznad svega mora djelovati i u praksi, a to zahtijeva hitno ispitivanje predmeta bez nepotrebnih odugovlačenja (vidi naprijed citirani predmet *Šilih*, stavak 195.).

104. Sud s tim u vezi bilježi kako je podnositelj podnio kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvom u Zagrebu u listopadu 1994. godine, koja je odbijena tek u veljači 1998. godine, nakon više od tri godine. Nakon toga je 9. ožujka 1998. godine podnio optužni prijedlog Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu protiv dr. V.B. Presuda donesena u tom predmetu postala je pravomoćna 24. veljače 2009. godine kad je Županijski sud u Zagrebu odbio podnositeljevu žalbu. Postupak je nastavljen pred Ustavnim sudom povodom podnositeljeve ustavne tužbe i završio 26. studenog 2009. godine kad je taj sud donio svoju odluku.

105. Sud nije pozvan utvrđivati ili prepoznati koju vrstu koraka su domaće vlasti trebale poduzeti u ovome predmetu. Stoga se ograničava i primjećuje da je kazneni postupak, s obzirom na činjenicu da je trajao više od petnaest godina, bio prekomjerno dugačak i da niti ponašanje podnositelja, niti složenost predmeta nisu dovoljni za objašnjenje ovakve duljine.

106. Glede upravnog disciplinskog postupka koji je podnositelj pokrenuo pritužbom Ministarstvu zdravstva, Sud bilježi da je podnositelj prigovorio okolnostima liječenja svoje sestre u Kliničkom bolničkom centru Rebro. Međutim, Ministarstvo zdravstva samo je pokrenulo disciplinski

¹ Napomena: umetnuto u hrvatski prijevod teksta radi jasnoće prijevoda

postupak protiv dr. V.B. zbog navoda da je primio mito, bez da je dalo odgovor na prigovor o nesavjesnom liječenju.

107. S obzirom na takvu pozadinu, Sud nalazi da domaći sustav u cjelini, suočen s predmetom u kojem se radi o navodnom nesavjesnom liječenju koje je dovelo do smrti podnositeljeve sestre, nije dao odgovarajući i pravodoban odgovor u skladu s postupovnim obvezama države iz članka 2. Konvencije.

108. Stoga je došlo do povrede članka 2. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

109. Podnositelj prigovara da nije imao učinkovito domaće pravno sredstvo u odnosu na navodno nesavjesno liječenje i smrt svoje sestre. Poziva se na članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

A. Dopuštenost

110. Sud primjećuje da je ovaj prigovor blisko povezan s prigovorom koji se odnosi na postupovni vid članka 2. Konvencije, te se stoga mora utvrditi da je i on dopušten.

B. Osnovanost

111. Sud bilježi da je podnositelj mogao nastaviti kazneni progon liječnika navodno odgovornog za smrt njegove sestre. O pitanju djelotvornosti iskorištenih pravnih sredstava već smo govorili u kontekstu članka 2. Konvencije. U svjetlu tih nalaza na temelju članka 2. Konvencije, Sud smatra kako nema potrebe dalje ispitivati prigovor na temelju članka 13. Konvencije.

III OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

112. Podnositelj također prigovara temeljem članka 6. Konvencije da kazneni postupak nije bio pošten.

113. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su prigovori u ovom predmetu u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je ovaj prigovor nedopušten temeljem članka 35. stavka 3. kao očigledno neosnovan i da ga treba odbiti temeljem članka 35. stavka 4. Konvencije.

IV PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

114. Članak 41. Konvencije propisuje:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutar nje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućuje samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

115. Podnositelj potražuje iznos od 44.072,32 eura (EUR) na ime materijalne štete zbog toga što je putovao iz Rotterdama u Zagreb zbog domaćeg postupka te zbog toga što je podigao djecu svoje sestre koja su došla živjeti s njim u Nizozemsku, iako je njihov otac ostao u Hrvatskoj. Podnositelj također potražuje 30.000 EUR na ime nematerijalne štete.

116. Vlada smatra da je podnositeljev zahtjev prekomjeran, neosnovan i nepotkrijepljen, jer nema nikakve uzročne veze između povreda kojima prigovara i podnositeljevih novčanih zahtjeva.

117. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovoga predmeta, Sud prihvaća da je podnositelj pretrpio nematerijalnu štetu koja ne može biti nadoknađena samo utvrđenjem povrede. Odlučujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju dosuđuje iznos od 10.000 EUR na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

118. Glede materijalne štete, Sud bilježi da je podnositelja u domaćem postupku zastupao odvjetnik i da stoga nije trebao putovati u Hrvatsku zbog postupka. Sud također smatra kako nije dokazao nikakvu izravnu uzročnu vezu između smrti svoje sestre i činjenice da su njezina djeca došla živjeti s njim u Nizozemsku. Stoga, budući da ne vidi nikakvu uzročnu vezu između potraživanog iznosa i utvrđenja povrede, Sud odbija podnositeljev zahtjev za naknadu materijalne štete.

B. Troškovi i izdaci

119. Podnositelj također potražuje 19.024 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i u postupku pred Sudom.

120. Vlada smatra da podnositelj nije ni u kojem pogledu potkrijepio svoj zahtjev za naknadu troškova i izdataka.

121. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio te da je njihova visina bila razumna. Glede kaznenog postupka koji je podnositelj pokrenuo pred nacionalnim vlastima, Sud se slaže da se ti domaći troškovi mogu uzeti u obzir u ocjeni zahtjeva za naknadu troškova jer im je u biti cilj bio ispraviti povredu Konvencije koja se ističe pred Sudom (vidi predmet *Scordino protiv Italije (br. 1)* [VV], br. 36813/97, stavak 284., ECHR 2006-V). U ovome predmetu, uzimajući u

obzir informacije koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, Sud dosuđuje podnositelju iznos od 6.300 EUR na ime troškova i izdataka u postupku pred nacionalnim vlastima. Glede postupka prema Konvenciji, ocjenjujući na pravičnoj osnovi i u svjetlu svoje prakse u usporedivim predmetima, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 1.600 EUR, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na te iznose podnositelju kojeg je zastupao odvjetnik.

C. Zatezna kamata

122. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da su prigovori koji se odnose na članak 2. i članak 13. Konvencije dopušteni, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede postupovnog vida članka 2. Konvencije;
3. *Presuđuje* kako nema potrebe ispitati prigovor temeljem članka 13. Konvencije;
4. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, podnositelju treba isplatiti slijedeće iznose koje je potrebno preračunati u valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja;
 - (i) 10.000 EUR (deset tisuća eura), na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi mogli zaračunati;
 - (ii) 7.900 EUR (sedam tisuća devet stotina eura) na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koje bi mogli zaračunati podnositelju;
 - (b) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do naplate na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
5. *Odbija* preostali dio podnositeljevog zahtjeva za pravednom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 13. studenog 2012. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatoly Kovler
predsjednik

U skladu s člankom 45. stavkom 2. Konvencije i Pravilom 74. stavkom 2. Poslovnika Suda, ovoj se presudi dodaje izdvojeno mišljenje suca Sicilianosa.

A.K.
S.N.

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUCA SICILIANOSA

Glasao sam za utvrđenje povrede postupovnog vida članka 2. Konvencije u ovom predmetu. Kao što Sud pravilno naglašava „u predmetima iz članka 2., u kojima se radi o nesavjesnom liječenju, kad se utvrđuje je li domaći postupak za razjašnjenje okolnosti pacijentove smrti bio učinkovit podrazumijeva se da je taj postupak trebao biti hitan i razumno revno proveden.“ (stavak 103. presude). Sud je s tim u vezi zabilježio kako je podnositelj podnio kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu u listopadu 1994. godine, a da je postupak dovršen dana 26. studenog 2009. godine, kad je Ustavni sud donio svoju odluku. Drugim riječima, domaći postupak trajao je više od petnaest godina. Takva duljina ne može se objasniti niti podnositeljevim ponašanjem niti složenošću predmeta (stavak 105.).

Uz svo dužno poštovanje prema mojim kolegama, vjerujem da bi ovo utvrđenje bilo dovoljno i da nije bilo potrebno upuštati se u donekle prijeporno pitanje jesu li nalazi i mišljenja uključenih vještaka bili nepristrani. U stvari domaći su sudovi odredili provođenje tri medicinska vještačenja (stavci 15., 21., 29.-30.). Pet vještaka i sveučilišnih profesora i sa Sveučilišta u Zagrebu i sa Sveučilišta u Rijeci utvrdilo je da nije bilo nesavjesnog liječenja. Nadalje, u nalaz i mišljenju vještaka koje je dostavio sam podnositelj (koje je izradio profesor druge specijalizacije, urologije) nije utvrđeno da je dr. V.B. počinio nesavjesno liječenje. Tamo je samo navedeno „da bi za isključenje bilo kakvih propusta u postoperativnom tijeku liječenja bilo potrebno izvršiti uvid u ostalu dokumentaciju i izvršiti daljnja ispitivanja“ (vidi stavak 25.). Štoviše, Općinski kazneni sud u Zagrebu oslobodio je liječnika V.B. krivnje za kazneno djelo nesavjesnog liječenja ne samo na osnovi pobijanog medicinskog nalaza i mišljenja, nego i uzimajući u obzir iskaze svjedoka i ostalu mjerodavnu medicinsku dokumentaciju (stavak 35.). U takvim se okolnostima u pobijanim presudama domaćih sudova ne nalazi nikakva proizvoljnost ili nedostatak nepristranosti. Stoga je podnositeljev prigovor u tom pogledu bio po svojoj prirodi prigovor upućen „četvrtom stupnju“ i trebao je biti odbijen kao očigledno neosnovan.

© Ured zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava, sva prava pridržana